

Sygn.akt III AUa 759/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 stycznia 2014r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marek Szymanowski (spr.)

Sędziowie: SA Bohdan Bieniek

SA Piotr Prusinowski

Protokolant: Agnieszka Charkiewicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 stycznia 2014 r. w B.

sprawy z odwołania A. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji wnioskodawcy A. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 8 maja 2013 r. sygn. akt IV U 1023/13

oddala apelację.

Sygn. akt III A Ua 759/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 lutego 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O., na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), odmówił A. S. prawa do emerytury – z uwagi na nie wykazanie co najmniej 15-letniego okresu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Organ uznał za wykazany okres tylko 5 lat i 4 miesiące takiej pracy (zaskarżona decyzja k. 29 a.r.) .

W odwołaniu od powyższej decyzji A. S. wniósł o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury wskazując na to, iż jego zdaniem wadliwie organ nie uznał mu za okres pracy w szczególnych warunkach okresu pracy na stanowisku zastępcy kierownika produkcji pomocniczej od dnia 1 października 1982 r. do 30 września 1994 r. w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym, na który to okres wnioskodawca posiada wystawione przez pracodawcę świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach. Praca na stanowisku zastępcy kierownika produkcji pomocniczej polegała na stałym, bezpośrednim nadzorze inżyniersko-technicznym pracowników zatrudnionych bezpośrednio przy produkcji. Do zadań wnioskodawcy należało m. in. stałe czuwanie nad jakością i terminowym wykonaniem robót, stałe informowanie kierownika budowy o realizacji i jakości robót, organizowanie i wykonawstwo produkcji podstawowej i pomocniczej, właściwe i racjonalne wykorzystanie sprzętu.

Wyrokiem z dnia 8 maja 2013 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie odwołanie oddalił.

Sąd Okręgowy ustalił, iż A. S. urodził się w dniu (...). W styczniu 2013 r. złożył w ZUS wniosek o emeryturę. Na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnił okres zatrudnienia wynoszący łącznie 29 lat, 11 miesięcy i 5 dni.

Wnioskodawca rozpoczął pracę w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym w G. w dniu 1 września 1975 r. na stanowisku stolarza. Z dniem 1 czerwca 1977 r. powierzono mu wykonywanie obowiązków majstra produkcji pomocniczej w stolarni. Do jego obowiązków należało wówczas m.in. przyjmowanie zleceń z działu dyspozycyjnego zatwierdzonych przez dyrektora, zastępców dyrektora lub bezpośredniego przełożonego, na wykonanie określonych elementów i konstrukcji, rejestrowanie dostarczonych przez dział dyspozycyjny zleceń, rysunków technicznych i składanie ich w odpowiednich teczkach w kolejności do wykonania, prowadzenie na bieżąco kalkulacji zleconych wyrobów, prowadzenie na bieżąco kart pracy, bieżące opracowywanie umów w akordzie zryczałtowanym i kalkulacji do umów, a po wykonaniu określonego zadania, sporządzanie protokołów robót pod względem jakościowym oraz wniosków na ewentualne premie, przekazywanie do bezpośredniego przełożonego zleceń roboczych na jeden dzień przed zakończeniem miesiąca roboczego, przekazywanie do bezpośredniego przełożonego faktur wyrobów gotowych wykonanych w miesiącu roboczym na jeden dzień przed zakończeniem miesiąca wraz z dokumentami przekazywanymi na budowy, terminowe sporządzanie rozliczeń materiałowych wykonanej produkcji miesięcznej i kwartalnej, pobieranie materiałów, narzędzi i opakowań z magazynu głównego, czuwanie nad przestrzeganiem dyscypliny pracy przez podległych pracowników, dopilnowanie ładu, porządku i odpowiedniego zabezpieczenia pomieszczeń i placu produkcji pomocniczej, czuwanie nad zgodnością wykonywanych elementów i wyrobów pod względem odpowiednich wymogów technicznych z uwzględnieniem racjonalnych norm zużycia materiałów oraz czuwanie nad należyłą ich jakością. (dow: akta ZUS, zakres obowiązków na stanowisku majstra produkcji pomocniczej k. 10-11)

Zakład produkcji pomocniczej zatrudniał około 60 pracowników. Zajmował się produkcją wyrobów na budowy m.in. produkcją więzów dachowych, zbrojeniami, produkcją płyt stropowych, chodnikowych, obrzeży, nadproży okiennych, balustrad, drzwi i okien. Produkcja pomocnicza odbywała się na dwóch dużych halach. W jednej z nich znajdowała się betoniarnia i zbrojarnia, a w drugiej stolarnia i oddzielona metalowym elementem spawalnia. Oprócz wnioskodawcy, na stanowisku majstra produkcji pomocniczej był zatrudniony jeszcze jeden pracownik. Obaj sprawowali bezpośredni nadzór nad pracownikami zatrudnionymi w produkcji pomocniczej. W zakładzie produkcji pomocniczej zatrudnieni byli również brygadziści (zeznania świadków A. Ł. (1) i K. K. (1)).

Od 1 października 1982 r. do 31 maja 1990 r. odwołujący pracował na stanowisku zastępcy kierownika produkcji pomocniczej. Podlegał bezpośrednio kierownikowi produkcji pomocniczej, którym był wówczas J. J. (1). Do jego obowiązków należało m.in. zapewnienie właściwej obsady stanowisk roboczych, gwarantujących rytmiczne wykonanie zadań produkcyjnych, szkolenie i doskonalenie zatrudnionych pracowników, wnioskowanie w sprawach zaszeregowania i przeszeregowania podległych pracowników, wnioskowanie odnośnie nagradzania i wyróżniania podległych pracowników, czuwanie nad należyłą dyscypliną pracy podległych pracowników oraz przestrzeganiem przez nich zasad bhp i p.poż, czuwanie nad terminowym sporządzaniem umów w akordzie zryczałtowanym i zleceń roboczych oraz terminowym ich przekazywaniem do działu ekonomicznego, a także rozliczaniem funduszu płac na koniec miesiąca, zapewnienie terminowego i właściwego odbioru wykonywanych robót pod względem jakościowym i ilościowym, zorganizowanie właściwego obiegu elementów oraz należytego ich sporządzania, przechowywania, należyte ewidencjonowanie pobranych i zużytych materiałów do produkcji, zapewnienie należytej konserwacji maszyn, urządzeń i sprzętu, opracowywanie wniosków zmierzających do wprowadzenia postępu technicznego i organizacyjnego do produkcji, czuwanie nad zgodnością wykonywanych elementów i wyrobów pod względem odpowiednich wymogów technicznych z uwzględnieniem odpowiednich racjonalnych norm zużycia materiałów oraz czuwanie nad należyłą ich jakością, prowadzenie zleceń materiałowych wykonanej produkcji i terminowe ich składanie, fakturowanie robót i usług wykonanych przez produkcję pomocniczą z zachowaniem obowiązujących przepisów i cen oraz terminowe składanie do działu koordynującego przerobu, prowadzenie obowiązującej sprawozdawczości oraz koniecznej korespondencji, udzielanie pomocy zatrudnionym pracownikom

w rozpoznaniu dokumentacji przed rozpoczęciem produkcji określonych wyrobów, elementów i konstrukcji, kierowanie pracą zatrudnionych pracowników oraz majstrów, udział w planowaniu zadań rzeczowych i finansowych dla produkcji, składanie w odpowiednich terminach obowiązującej sprawozdawczości statystycznej, prowadzenie należytej współpracy z innymi komórkami organizacyjnymi przedsiębiorstwa, pobieranie materiałów i narzędzi z magazynu głównego i ich rozliczanie w zakresie stolarni, prowadzenie na bieżąco kalkulacji zleconych wyrobów zgodnie z obowiązującymi cennikami i katalogami, terminowe sporządzanie rozliczeń materiałowych wykonanej produkcji miesięcznej i kwartalnej (dow: akta ZUS, zakres czynności na stanowisku zastępcy kierownika produkcji pomocniczej k. 6-9).

Z dniem 1 czerwca 1990 r. powierzono odwołującemu obowiązki kierownika produkcji pomocniczej. Na tym stanowisku pracy wnioskodawca pracował do dnia 30 września 1994 r. Pracodawca wydał odwołującemu świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, w którym stwierdził, że w okresie od dnia 1 czerwca 1977r. do 30 września 1994r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał on prace w szczególnych warunkach, polegające na kontroli jakości produkcji oraz dozorcze technicznym w dziale produkcji pomocniczej, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie A, dział XIV, poz. 24 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983.r.

Organ rentowy uznał za udowodniony okres pracy w warunkach szczególnych od dnia 1 czerwca 1977 r. do 30 września 1982 r., w którym wnioskodawca pracował na stanowisku majstra produkcji pomocniczej .

Rozważając poczynione ustalenia faktyczne w aspekcie przepisów prawa materialnego Sąd Okręgowy wskazał, iż zgodnie z art.184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm..) w związku z § 4 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz.43 ze zm.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli: okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym, niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Emerytura ta przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia następujące warunki: osiągnął wiek 60 lat w przypadku mężczyzn oraz posiada wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Zgodnie z § 2 ust. 1 cytowanego wyżej rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń w wysokości i na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Okresy pracy, o których mowa w ust. 1 stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w świadectwie pracy (§ 2 ust. 2).

Bezspornym było zdaniem Sądu Okręgowego, że odwołujący w dniu 15 września 2012 r. ukończył 60 lat i nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymował się ponad 25-letnim stażem pracy. Wnioskodawca nie legitymuje się jednak 15- letnim okresem pracy w warunkach szczególnych. Zdaniem Sądu Okręgowego, analiza zebranych w sprawie dowodów nie pozwala na przyjęcie, by odwołujący jako zastępca kierownika, a następnie kierownik produkcji pomocniczej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy kontrolował jakość produkcji i sprawował dozór techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Wprawdzie do wniosku o emeryturę odwołujący dołączył świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione przez pracodawcę, jednak nie może ono stanowić podstawy uwzględnienia jego roszczenia, z uwagi na to, że zawarte w świadectwie stwierdzenia pozostają w sprzeczności z dokumentami źródłowymi, pochodzącymi z akt osobowych odwołującego. Sąd Okręgowy nie kwestionuje, iż skarżący był narażony na szkodliwe warunki pracy występujące w halach produkcyjnych – ale nie jest to wystarczające do przyjęcia pracy w szczególnych warunkach. Nie każde bowiem stanowisko pracy, choćby praca na nim była wykonywana w warunkach szkodliwych dla zdrowia, jest kwalifikowane do prac wykonywanych w warunkach szczególnych. Wykaz

prac wykonywanych w warunkach szczególnych zawiera rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Sąd Okręgowy odwołał się przy tym do orzecznictwa Sądu Najwyższego jednolicie przyjmującego, iż przewidziane w art. 32 ustawy o emeryturach i rentach prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarabkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Praca taka, świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też wykonująca ją osoba ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Prawo to stanowi przywilej i odstępstwo od ogólnych zasad nabywania prawa do emerytury, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo (odwołał się do orzecznictwa Sądu Najwyższego: wyrok z dnia 22 lutego 2007 r., I UK 258/06, OSNP 2008 Nr 5-6, poz. 81; z dnia 17 września 2007 r., III UK 51/07, OSNP 2008 Nr 21-22, poz. 328; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 62/07, Lex Nr 375653; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 66/07, Lex Nr 483283; z dnia 13 listopada 2008 r., II UK 88/08, niepublikowany; z dnia 5 maja 2009 r., I UK 4/09, Lex Nr 509022).

Sąd Okręgowy podkreślił, iż określonymi w pkt 24 działu XIV wykazu A rozporządzenia czynnościami ogólnie pojętej kontroli oraz dozoru inżynieryjno-technicznego na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie, są wyłącznie te czynności, które wykonywane są w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe dla zdrowia czynniki, a więc polegające na bezpośrednim dozorze i bezpośredniej kontroli procesu pracy na stanowiskach pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Jeśli zatem czynności te wykonywane są stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na stanowisku pracy związanym z określoną w pkt 24 działu XIV wykazu A rozporządzenia kontrolą lub dozorem inżynieryjno-technicznym, to okres wykonywania tej pracy jest okresem pracy uzasadniającym prawo do świadczeń na zasadach przewidzianych w rozporządzeniu, niezależnie od tego ile czasu pracownik poświęca na bezpośredni dozór pracowników, a ile na inne czynności ściśle związane ze sprawowanym dozorem i stanowiące jego integralną część, takie jak sporządzanie związanej z nim dokumentacji. Trzeba jednak zdaniem Sądu Okręgowego zdecydowanie odróżnić wykonywanie czynności administracyjno-biurowych ściśle związanych ze sprawowaniem dozoru inżynieryjno-technicznego, od wykonywania w ramach zakresu obowiązków również innych czynności, niemających związku z wykonywaniem bezpośredniego dozoru nad procesem produkcji. Wykonywanie tych drugich czynności w ramach zakresu obowiązków na danym stanowisku pracy uniemożliwia sprawowanie dozoru stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a w konsekwencji wyłącza zaliczenie takiego okresu zatrudnienia do pracy w szczególnych warunkach (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2007 r., I UK 376/06, OSNP 2008 Nr 13-14, poz. 203 oraz powołane wyżej wyroki z dnia 5 maja 2009 r., I UK 4/09 i z dnia 11 marca 2009 r., II UK 243/08).

W ocenie Sądu Okręgowego, wnioskodawca sprawował szeroko rozumiany nadzór nad działalnością zakładu produkcji pomocniczej i nie sprawował bezpośredniego dozoru nad procesem produkcji na kierowanym przez siebie oddziale, gdyż dozór taki był sprawowany przez majstrów i brygadzystów, których pracą wnioskodawca kierował i ją nadzorował, a jego obowiązki, co wynika z zakresu obowiązków zastępcy kierownika produkcji pomocniczej, polegały także na wykonywaniu innych licznych czynności służbowych związanych z odpowiedzialnością na zajmowanych stanowiskach kierowniczych, niebędących pracą w szczególnych warunkach. Zakres obowiązków wnioskodawcy pełniącego obowiązki zastępcy kierownika produkcji pomocniczej był znacznie szerszy od zakresu obowiązków majstra produkcji pomocniczej, a jego analiza nie daje podstaw do przyjęcia, by wykonywane czynności mieściły się w kategorii prac, które można uznać za prace w szczególnych warunkach. Tym bardziej trudno mówić o bezpośredniej kontroli produkcji oraz sprawowaniu dozoru technicznego w okresie od dnia 1 czerwca 1990 r., kiedy to odwołujący sprawował obowiązki kierownika produkcji pomocniczej.

Niezależnie od powyższego Sąd Okręgowy zwraca uwagę na to, że zarówno z twierdzeń odwołującego, jak i relacji przesłuchanych w sprawie świadków A. Ł. i K. K., jednoznacznie wynika, że w zakładzie produkcji pomocniczej były wykonywane różnego rodzaju prace. Na terenie zakładu produkcji pomocniczej znajdowała się spawalnia, betoniarnia, zbrojarnia i stolarnia. O ile prace spawaczy, betoniarzy i zbrojarzy są pracami wykonywanymi w warunkach szczególnych, o tyle trudno uznać za takie, prace wykonywane w stolarni, co wynika jednoznacznie z

analizy wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Wnioskodawca w początkowym okresie pracy w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym, tj. w latach 1975-1977 sam był zatrudniony jako stolarz. Sąd Okręgowy nawiązując do orzecznictwa (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2008r. , I UK 111/08,) wskazał, iż w przypadku prac wymienionych w pkt 24, działu XIV, wykazu A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43), podstawowe znaczenie ma ustalenie jakie prace wykonywali pracownicy podwładni. Warunkiem jest tu pozytywne stwierdzenie, że jako podstawowe wykonywali prace wymienione w wykazie. Dopiero wówczas można oceniać czy określona kontrola bądź dozór stanowiły pracę w szczególnych warunkach, przy czym łącznikiem jest narażenie ubezpieczonego na czynniki istniejące na stanowiskach pracy podwładnych zatrudnianych w szczególnych warunkach. Również więc do kontrolującego czy dozoru wymaga się aby praca z pkt 24 była wykonywana stale i pełnym wymiarze czasu pracy na danym stanowisku (§ 2 rozporządzenia).

Sąd dał wiarę zeznaniom przesłuchanych w sprawie świadków A. Ł. i K. K. w zakresie, w jakim ich relacje dotyczyły ogólnych zasad działania zakładu produkcji pomocniczej. Relacje wyżej wymienionych nie pozwalają jednak na stwierdzenie, by praca odwołującego była pracą wykonywaną w warunkach szczególnych. Fakt, że odwołujący przebywał codziennie na terenie zakładu produkcji pomocniczej nie jest wystarczający dla uznania, że w istocie sprawował bezpośrednią kontrolę jakości produkcji i bezpośredni dozór techniczny. Jego obecność na terenie zakładu wynikała z ogólnych obowiązków kierowniczych i nadzoru nad pracą podległych mu pracowników, co nie jest równoznaczne z wykonywaniem stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, pracy w warunkach szczególnych. Świadkowie pomijali w swych relacjach rolę majstrów. Nie potrafili wskazać, kto w czasie, kiedy wnioskodawca został zastępcą kierownika produkcji pomocniczej, sprawował funkcję majstrów, a kto pełnił tę funkcję w czasie, gdy wnioskodawca został kierownikiem produkcji pomocniczej. Z dołączonych do akt ZUS dokumentów z akt osobowych odwołującego wynika, że w czasie, gdy pełnił on funkcję zastępcy kierownika, w produkcji pomocniczej nadal pracowało dwóch majstrów, gdyż w maju 1990r., tuż przed objęciem przez niego funkcji kierownika produkcji, pracodawca wstrzymał wypisywanie dowodów RW, pobieranie materiałów i części zamiennych przez kierownictwo produkcji, gdzie oprócz wnioskodawcy oraz kierownika J. J. wymieniono dwie inne osoby. Kilka dni później pracodawca przywrócił te uprawnienia, trzem osobom, w tym odwołującemu. Odwołał natomiast upoważnienie J. J., gdyż od dnia 1 czerwca 1990r. odwołującemu powierzono stanowisko kierownika produkcji pomocniczej. Z powyższego wynika, że w czasie kiedy odwołujący sprawował funkcję zastępcy kierownika produkcji pomocniczej, bezpośrednią kontrolę jakości i bezpośredni dozór techniczny na produkcji sprawowali majstrzy.

Konkludując Sąd Okręgowy stwierdził, że całokształt prac wykonywanych przez odwołującego nie daje podstaw do uznania, by jako zastępca kierownika, a następnie kierownik produkcji pomocniczej sprawował kontrolę jakości produkcji oraz pełnił dozór techniczny w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r., a co z tym idzie, by praca wykonywana przez niego była pracą świadczoną w warunkach szczególnych.

Z tych względów Sąd Okręgowy z mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

Apelację od tego wyroku wywiódł A. S., który zarzucił Sądowi pierwszej instancji popełnienia błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegającego na ustaleniu , że charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę nie pozwala na przyjęcie , iż w okresie od 1 października 1982 r. do 30 września 1994 r. wykonywał on pracę w szczególnych warunkach.

Wskazując na powyższe apelacja wnosi o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja podlegała oddaleniu.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego, które Sąd Apelacyjny przyjmuje także za podstawę swego rozstrzygnięcia w rozumieniu art. 382 k.p.c. Sąd Apelacyjny podziela też wywód prawny Sądu Okręgowego przeprowadzony w niniejszej sprawie.

Odnosząc się do podniesionego w apelacji zarzutu naruszenia prawa procesowego poprzez dokonanie błędnych ustaleń faktycznych – Sąd Apelacyjny nie uznaje zasadności tego zarzutu. Sąd Okręgowy bez naruszenia przepisów procesowego dokonał ustaleń co zakresu czynności faktycznie wykonywanych na stanowisku zastępcy kierownika zakładu produkcji pomocniczej. Czyniąc ustalenia w tym zakresie Sąd Okręgowy dokonał oceny materiału dowodowego w granicach wyznaczonych mu art. 233 § 1 k.p.c. Jak wiadomo zgodnie z utrwalonym orzecznictwem art. 233 §1 k.p.c. przepis ten zawiera nakaz - nie doznający wyjątku, aby wyrażona ocena w aspekcie wiarygodności dokonana była na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału w sprawie oraz uwzględnienia wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2002 r. IV CKN 1256/00 lex nr 80267; wyrok SN z dnia 26 stycznia 2000 r. III CKN 562/98 528132; postanowienie SN dnia 23 stycznia 2002 r. II CKN 691/99 LEX nr 54339, Prok.i Pr.-wkł. 2003/4/37). Tak też uczynił Sąd Okręgowy analizując całość zebranego materiału dowodowego, w szczególności zakres czynności wnioskodawcy, zeznania świadków przez niego zgłoszonych, przedłożone świadectwo pracy w szczególnych warunkach. Brak jest podstaw do przyjęcia, iż którekolwiek z tych dowodów został oceniony wadliwie, niezgodnie z zasadami logiki, wiedzy czy doświadczenia życiowego. Skarżący czyniąc Sądowi zarzut wadliwych ustaleń w istocie wyprowadza wnioski jedynie z selektywnie wybranej i korzystnej dla siebie części materiału dowodowego, pomijając przy tym resztę tego materiału, które jest dla niego niekorzystna. Sąd Okręgowy tymczasem w sposób trafny i uprawniony czyni swoje ustalenia w oparciu o cały zebrany materiał dowodowy poddany krytycznej ocenie tego Sądu w granicach art. 233 § 1 k.p.c. Słusznie w tym zakresie Sąd Okręgowy przyjął, iż świadectwo pracy w szczególnych warunkach nie jest dla niego wiążące, bowiem stanowi ono jedynie dokument prywatny. Jak wiadomo dokument prywatny w przeciwieństwie do dokumentu urzędowego nie korzysta z domniemań prawdziwości treści i pochodzenia (art. 244 §1 k.p.c.). W świetle art. 245 k.p.c. dokument prywatny stanowi jedynie dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Mniejsza moc dokumentu prywatnego w stosunku do dokumentu urzędowego skutkuje też innym rozkładem ciężaru dowodu w razie zaprzeczenia prawdziwości tych dokumentów. W przypadku zaprzeczenia prawdziwości dokumentu urzędowego ciężar dowodu, że zawarte w nim oświadczenia organu, od którego dokument ten pochodzi, są niezgodne z prawdą obciąża tę stronę procesu cywilnego, która zaprzecza jego prawdziwości (art. 252 k.p.c.). W przypadku natomiast zaprzeczenia prawdziwości dokumentu prywatnego pochodzącego od innej osoby niż strona zaprzeczająca obowiązek udowodnienia jego prawdziwości spoczywa na stronie, która z tego dokumentu chce skorzystać (art. 253 zd. II k.p.c.). W kontekście niniejszej sprawy oznacza to, iż skoro organ renety zaprzeczył prawdziwości przedmiotowego świadectwa pracy w szczególnych warunkach w zakresie pracy charakteru takiej pracy w okresie od 1 października 1982 r. do 30 września 1994 r., to na wnioskodawcy spoczął obowiązek wykazania tego faktu innymi dowodami. W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego uprawniona jest jednak ocena Sądu Okręgowego, iż takiemu obowiązkowi skarżący nie sprostał. W świetle prawidłowych ustaleń Sądu Okręgowego nie można uznać pracy na stanowisku zastępcy kierownika zakładu produkcji pomocniczej za pracę, o której mowa w pkt 24, działu XIV, wykazu A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43). Sąd Okręgowy przedstawił w tym w tym zakresie trafną i szeroką argumentację wspartą odwołaniem do niespornego orzecznictwa Sądu Najwyższego, której istota sprowadza się do 3 najistotniejszych argumentów przemawiających przeciwko uznaniu pracy wnioskodawcy za pracę w szczególnych warunkach.

Po pierwsze, aby pracę wnioskodawcy uznać za pracę w szczególnych warunkach koniecznym byłoby, aby sprawował on nadzór bezpośredni nad pracownikami stale pracującymi w szczególnych warunkach. Tymczasem nadzór bezpośredni nad takim pracownikami sprawował nie on jako zastępca kierownika (później kierownik) zakładu produkcji pomocniczej, lecz sprawowali go mistrzowie i brygadziści.

Po drugie, co podkreślił Sąd Okręgowy nie wszyscy nadzorowani pracownicy sami wykonywali pracę w szczególnych warunkach, tak było w przypadku podlegających nadzorowi wnioskodawcy pracowników wydzielonej stolarni.

Po trzecie wreszcie, co również nie uszło uwadze Sądu Okręgowego – warunkiem uznawania jakiegokolwiek pracy za pracę w szczególnych warunkach uprawniającą do nabycia prawa do emerytury jest jej wykonywanie w pełnym wymiarze czasu pracy, tak jak tego wymaga §2 ust. rozporządzenia wyżej powołanego. Tymczasem wnioskodawca w spornym okresie w świetle zakresu obowiązków jak zastępcy kierownika produkcji pomocniczej, wykonywał także inne liczne czynności służbowe związanych z odpowiedzialnością na zajmowanych stanowiskach kierowniczych, niebędących pracą w szczególnych warunkach. Zakres obowiązków wnioskodawcy pełniącego obowiązki zastępcy kierownika produkcji pomocniczej był znacznie szerszy od zakresu obowiązków majstra produkcji pomocniczej, i w istotnej części nie mieścił się już w kategorii prac, które można uznać za prace w szczególnych warunkach.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w S. zakres obowiązku podawania uzasadnienia może różnić się w zależności od rodzaju orzeczenia, i musi zostać określony w świetle okoliczności danej sprawy (por. R. T. przeciwko Hiszpanii, 9 grudnia 1994, § 29, Seria (...) nr 303 A; H. B. przeciwko Hiszpanii, 9 grudnia 1994, § 27, Seria (...) nr 303-B; H. i Inni przeciwko Francji, 19 lutego 1998, § 42, (...) 1998-I; oraz G. R. przeciwko Hiszpanii [GC], nr (...), § 26, (...) 1999-I). W sprawach, w których sąd odwoławczy oddala apelację wystarczającym może być jednak nawet odwołanie się do uzasadnienia sądu niższej instancji (por. § 59-60 orzeczenia Trybunału z dnia 19 grudnia 1997 H. przeciwko Finlandii; §45 uzasadnienie postanowienia Trybunału z dnia 20 marca 2012 r. D. przeciwko Polsce, skarga nr (...)). Mając powyższe na uwadze i w pełni podzielając zarówno ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego jak i ich ocenę prawną dokona przez ten Sad – Sąd Apelacyjny za zbędne uznaje dalsze powielanie tej argumentacji.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny na zasadzie art. 385 k.p.c. apelację oddalił.